

Vicent Orquín (Xàtiva, 1955): 33 anys al servei del llibre i la biblioteca de Xàtiva (1985-2018)

Paraules clau: biblioteca, biblioteca pública, bibliotecari/a, Descubrim Unitats d'Informació, entrevista, evolució bibliotecària, serveis bibliotecaris

21 de novembre de 2018. El cor em bateja amb força. Torne a Xàtiva, a la biblioteca. Em ve al record el temps en que vaig exercir com a bibliotecària, ara tot igual però diferent. Vicent Orquín es jubila dins d'unes setmanes. S'inicien nous temps amb nous reptes que, de segur, ens encoratjaran a seguir la seua petjada indeleble.

Pregunta: Vicent, més de 30 anys com a director de la Biblioteca Municipal de Xàtiva, què et va suposar, allà per l'any 1985, agafar el relleu de Lidia Sarthou, l'anterior directora?

Resposta: Un món completament nou. Un llarg procés que es va iniciar des de la inexperiència laboral, i també per no conèixer, amb profunditat, el funcionament de les biblioteques.

El treball va ser intens amb un autoaprenentatge continu: mirar, explorar altres biblioteques i comparar. La reflexió fou permanent per a saber què volíem i com fer-ho realitat per aconseguir els objectius desitjats.

P: Molts records, positius i negatius, però amb què et quedes?

R: Recorde amb molta estima els primers anys com a bibliotecari. La renovació de fons va ser cabdal, ja que la major part de la col·lecció que teníem eren llibres en mal estat físic o molt antics. El recolzament de l'antic Servei del Llibre, Arxius i Biblioteques, dirigit per Marisa Villora, va ser important. L'inici fou molt il·lusionant perquè teníem el reconeixement públic de les institucions, la bona acollida de la població, però tant o més que això, la relació entre els companys de treball. Sempre he cregut, no sé si de manera innocent, que més que companys de feina, érem amics.

P: La biblioteca ha sofert molts canvis i varis trasllats físics des de que tu has estat al seu front. Quines noves demandes creus que necessita cobrir l'actual biblioteca de Xàtiva?

R: En aquests moments, la biblioteca de Xàtiva requereix de manera inqüestionable una millora de les seues infraestructures. Fa anys que la biblioteca està col·lapsada: perquè

necessita incorporar nous llibres; perquè els usuaris no compten amb l'espai adient, i perquè necessita duplicar o triplicar els punts que donen servei d'ordinadors.

Si atenem a les xifres merament estadístiques de pressupostos, de fons bibliogràfic, de préstecs, o d'usuaris, ens trobem que és una de les biblioteques més utilitzades del país.

Recentment s'ha publicat la resolució per l'adjudicació de les subvencions per a l'adquisició de material bibliogràfic de Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, i des de fa varis anys, Xàtiva s'hi troba entre les primeres posicions de major import en rebre la subvenció, per davant de ciutats com València o Castelló.

Cal recordar que la Biblioteca de Xàtiva compta amb més de 60.000 documents, rep a més de 90.000 usuaris al llarg de l'any, i presta al voltant de 40.000 documents. Com veiem, aquestes dades estadístiques estan per damunt de la infraestructura actual, ja que de 800 m², només en són útils 600 m².

La biblioteca de Xàtiva ha anat com una tortuga, que damunt de la seua closca va posant-se tot el que té i, a més a més, va traslladant-se i buscant un nou espai més adequat a la seua càrrega.

P: Des del teu punt de vista, quins moments han estat cabdals per a la transformació i evolució de la Biblioteca de Xàtiva?

R: Als anys 80, amb la creació del Servei del Llibre, Arxius i Biblioteques, època de Marisa Villora, es dotava a les biblioteques de fons bibliogràfic en lloc de diners. Els llibres que s'enviaven eren fruit de l'elecció realitzada pels bibliotecaris, que es reunien periòdicament. La tria era molt acurada i sempre al voltant de llibres d'actualitat els quals, després, es repartien a les biblioteques de les ciutats mitjanes i grans. Una d'aquestes reunions es va realitzar a Xàtiva. Marisa Villora va veure en Xàtiva un punt important de col·laboració i recolzament als seus projectes. Poc a poc, la meua tasca dins el món de les biblioteques es va veure reforçada, afermant-me dins de la professió, i participant a tots els seus projectes amb total sintonia.

P: Com a bibliotecari has vist la forta evolució de la biblioteca i els seus serveis. La diferència al llarg dels anys és notable. Què és el que més destaca?

R: L'any 1947 és una fita important perquè s'inaugurà la biblioteca. Fins a principis del segle XXI, el suport en el qual es donaven els serveis fou el llibre.

A finals dels anys 90 les noves tecnologies feren acte de presència, i en 20 anys la biblioteca va canviar. Fou un canvi espectacular, ja que automatitzarem els catàlegs, i després passarem als programes informàtics en línia. Imagineu, abans, passar en una «Olivetti», fitxa a fitxa, els registres bibliogràfics i reproduir cada registre en paper 3, 4, 5 vegades..., és com

comparar una puça amb un elefant. A més de la catalogació automatitzada i en xarxa s'introduïren nous suports, més ordinadors d'ús públic, WiFi...

P: Continuant amb els serveis, quin veus amb especial satisfacció o preocupació?

R: M'agrada pensar que tot allò que deien de que el paper anava a morir, no arriba a ser plenament cert, tot i que s'ha donat una readaptació del llibre en paper en altres suports.

El llibre per a trobar dades de referència, pràcticament, ha desaparegut. Internet ha substituït les obres de referència. Però el llibre de lectura, sobretot la novel·la, s'ha consolidat, inclús ampliat, així mateix, l'assaig divulgatiu té encara al paper com suport prioritari.

També es encoratjador veure l'apropament de nous sectors de la població a la biblioteca. Persones que no ens visitaven, absolutament per a res, com per exemple, les dones més majors, són ja usuàries habituals.

P: Vicent, el fons local de la biblioteca, quanta estima li tens...

R: Efectivament, a mi sempre m'ha interessat el fons local. És un fons que s'ha de cuidar i preservar amb molta cura. Durant molt de temps es pensava que era un material menor, sense interès, i és tot al contrari. El que fa singular una biblioteca és la seua secció local, perquè és única i pròpia. Les biblioteques municipals caldria que esdevingueren autèntiques «biblioteques nacionals» de la seua secció local.

La nostra biblioteca recull documents molt valuosos, com ara la premsa des de l'any 1888 fins a 1936, convertint-la en una de les biblioteques amb un important fons local, destacat dins del país. Sense cap dubte, és un referent.

P: De tots, perquè han estat molts, quins són els reptes que has viscut amb més il·lusió?

R: Per a mi, sense cap dubte, l'adaptació de la biblioteca d'un espai a un altre. Al llarg de la meua vida professional, han estat 2 els trasllats, la qual cosa comportava des d'establir com calia que s'oferiren els diversos serveis, a com fer-los més atractius i eficients, fins a cercar el mobiliari més adient per a que els usuaris estigueren còmodes a la biblioteca i fer-la atractiva. Totes les decisions eren fonamentals perquè es dissenyava un nou espai, i és clar que les decisions les tens que prendre tu, són intransferibles.

P: Com preveus el futur de la biblioteca actual?

R: Em resulta molt difícil contestar. És clar que la biblioteca no pot quedar al marge de la gent.

La biblioteca té que evolucionar, adaptar-se a la nova realitat social i captar els seus interessos. Les biblioteques no tenen futur com espais físics que guarden i preserven, com si foren museus. Són espais vius.

Per a mi ha estat més important i prioritari atendre a una persona que catalogar 10 llibres. La gent, els usuaris, són els qui marquen i marcaran el destí de la biblioteca. És a ells als que cal escoltar i interpretar les seues necessitats.

P: Vicent, et quedes amb alguna cosa pendent?

R: Si, m'haguera agradat acompanyar la biblioteca en una nova ubicació (risses), almenys, conèixer un projecte municipal que assumira de manera clara i definitiva una ubicació més adequada. La biblioteca actual està molt ben ubicada, però està en varies altures, el que dificulta l'accés.

Me'n vaig trist front la incertesa del futur de les biblioteques. Hi ha necessitat d'unes infraestructures més adequades; em preocupa com quedarà la plantilla dels professionals que atenen les biblioteques; em preocupen els greus problemes de consolidació actual dels recursos humans de la biblioteca.

P: I ja per acabar, què demanaries als Regidors de Cultura Municipals, tant als actuals com als futurs?

R: Una biblioteca nova, la millor del país! Evidentment, la biblioteca no és un tema que pertany a cap partit polític. És necessari un ampli consens i especial sensibilitat. Cal que se'n adonen que millorar la biblioteca és millorar la ciutat.

Com deia el sociòleg xatívi, Ramiro Reig Armero, en un article del any 68, a Xàtiva el que li falta és un projecte comú, sense projectes comuns la ciutat no anirà a cap lloc.

Després de l'entrevista, puc afirmar que Vicent Orquín, el cap de la biblioteca de Xàtiva, ens ha fet, sempre, participar de la passió que ell empra per a gestionar tot allò relacionat amb la lectura, els llibres i els serveis bibliotecaris. Quan les funcionàries tenim el privilegi de treballar al costat de responsables de la seua qualitat humana i professional, tot esdevé fàcil i encoratjador. Donar serveis de qualitat als usuaris fou el seu objectiu i també és el nostre. Recolzar projectes comuns i satisfactoris per a tots els ciutadans, és pensar el millor per a Xàtiva. Per a mi, tot un plaer haver estat participant, en el dia a dia, de la biblioteca. El futur és nostre i de tots.

Gràcies Vicent.

Autora: Natacha Granero Estruch.

Diplomada en Biblioteconomia i Documentació per la UV, llicenciada en Documentació a la UOC, i postgraduada en Direcció executiva de serveis de gestió de documents i arxius per l'ESAGED i la UAB.

El meu bagatge professional ha passat per diferents tipus de biblioteques, des de municipals fins a escolars i especialitzades, passant per ser directora de la Biblioteca de Gandesa fins a l'actualitat, bibliotecària a la Xarxa de Biblioteques Municipals de Gandia.

E-mail: natacha.granero@gmail.com

<http://biblioteca.ayto-xativa.es/>